

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยทางการศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยทางการศึกษา 3) เพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยทางการศึกษา และ 4) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา โดยการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา และที่ทำได้แล้วเสร็จในช่วงปี 2544-2547 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกวิทยานิพนธ์ที่จะนำมาสังเคราะห์ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิจัยประกอบด้วยกิจกรรม 4 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ 2) การวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา 3) การกำหนดความต้องการจำเป็นของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา และ 4) การวิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการจำเป็น (needs analysis) โดยวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษาโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ LISREL

ประชากร

ประชากร คือ วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พิมพ์เผยแพร่ในระหว่างปี 2544-2547 จากบทคัดย่อและฐานข้อมูล วิทยานิพนธ์ของศูนย์บรรณสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 124 เรื่อง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการคัดเลือกมาส่งเคราะห์ทั้ง 124 เรื่อง ดังกล่าวมีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด คือ เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของรายงานการวิจัยที่นำมาส่งเคราะห์ ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา ตอนที่ 3 ผลการกำหนดความต้องการจำเป็นของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา และตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของรายงานการวิจัย

ด้านภูมิหลังของนักวิจัย พบว่าส่วนใหญ่รายงานการวิจัยเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมากที่สุด (ร้อยละ 65.71) นักวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.58) เป็นวิทยานิพนธ์ของสาขาวิจัยการศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 20.16) สำหรับด้านลักษณะทั่วไปของรายงานการวิจัย พบว่าเนื้อหาสาระของการวิจัยที่มีมากที่สุดคือการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาผู้เรียน (ร้อยละ 36.29) ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน/การวัดและประเมินผล (ร้อยละ 27.42) และปีที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2547 (ร้อยละ 33.87) ส่วนใหญ่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 23.39)

สำหรับจำนวนหน้าทั้งหมดของรายงานการวิจัยโดยเฉลี่ยมีจำนวนหน้าเท่ากับ 282 หน้า ถ้าไม่รวมภาคผนวกมีจำนวน 222 หน้า สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในรายงานการวิจัยที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยเฉลี่ยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 44 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในรายงานการวิจัยมีจำนวนโดยเฉลี่ยจำนวน 4 ชิ้น สำหรับจำนวนวิธีการตรวจสอบสามเส้า โดย

เฉลี่ยมีการตรวจสอบสามเ้าจำนวน 1 วิธี และสำหรับจำนวนวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉลี่ยมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 1 วิธี

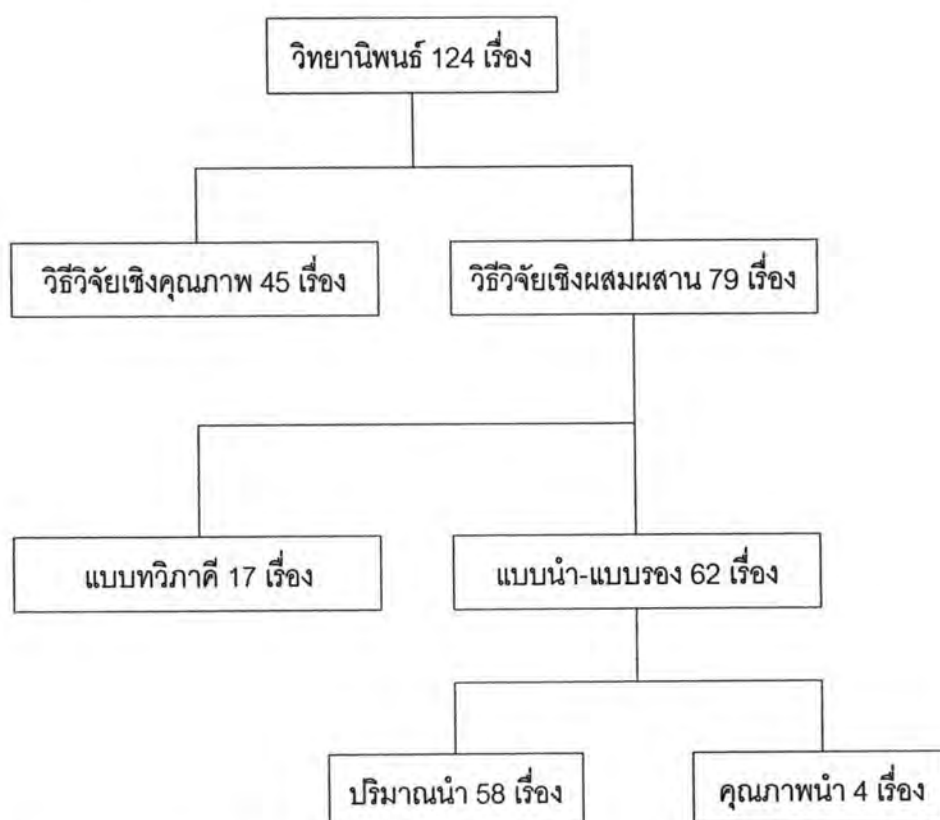
ด้านวิธีดำเนินการวิจัย พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายกระบวนการ (ร้อยละ 56.45, 51.72 และ 60.00 ตามลำดับ) สำหรับรายงานการวิจัยที่จำแนกตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย พบว่ารายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีการศึกษาทฤษฎีทางด้านจิตวิทยามากที่สุด (ร้อยละ 32.56, 46.67 และ 61.54 ตามลำดับ) สำหรับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยพบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมากที่สุดคือการบริหารและจัดการศึกษา (ร้อยละ 40.63, 31.03 และ 44.05 ตามลำดับ) สำหรับรายงานการวิจัยที่จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพใช้มากกว่า 4 เดือน (ร้อยละ 31.11) ส่วนงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีส่วนใหญ่ใช้เวลามากกว่า 3 เดือน-4 เดือน(ร้อยละ 28.57) และวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-4 สัปดาห์ (ร้อยละ 22.41) ส่วนรายงานการวิจัยที่จำแนกตามการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่ามีการเพียงร้อยละ 1.61 โดยพบในงานวิจัยเชิงคุณภาพเท่านั้น สำหรับรายงานการวิจัยที่จำแนกตามประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัย พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่ใช้พหุกรณีศึกษา (ร้อยละ 42.22, 75.86) ส่วนงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีส่วนใหญ่ใช้กรณีศึกษา (ร้อยละ 47.62)

สำหรับรายงานการวิจัยที่จำแนกตามขอบเขตการศึกษาการวิจัย พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีและแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีขอบเขตการศึกษา ด้านกระบวนการ (ร้อยละ 55.71, และ 47.22, 64.71 ตามลำดับ) สำหรับรายงานการวิจัยที่จำแนกตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (ร้อยละ 93.75, 100.00 และ 90.63 ตามลำดับ)

สำหรับรายงานการวิจัยที่จำแนกตามวิธีการเก็บรวบรวม พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีส่วนใหญ่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงาน (ร้อยละ 27.21 และ 32.14 ตามลำดับ) ส่วนงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (ร้อยละ 29.01) สำหรับวิธีการตรวจสอบข้อมูล พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีและแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจสอบ

สามลำดับข้อมูล (ร้อยละ 54.55, 61.54 และ 58.06 ตามลำดับ) สำหรับวิธีวิเคราะห์ข้อมูล พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีและแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (ร้อยละ 45.65, 12.50 และ 41.85 ตามลำดับ) และผลการวิจัย พบว่า งานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีผลการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพปัญหา/สาเหตุ/แนวทางแก้ไข (ร้อยละ 27.42 และ 36.99 ตามลำดับ) ส่วนงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีส่วนใหญ่มีผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน การมีส่วนร่วม (ร้อยละ 26.92)

นอกจากนี้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2544-2547 พบว่ามีวิทยานิพนธ์ จำนวน 124 เรื่อง ประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ที่ใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 45 เรื่อง รูปแบบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานจำนวน 79 เรื่อง โดยแบ่งเป็นวิธีวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีจำนวน 17 เล่ม และแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำจำนวน 58 เรื่อง และแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงคุณภาพนำจำนวน 4 เรื่อง ดังแสดงตามแผนภาพที่ 5.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 5.1 รูปแบบวิธีวิจัยที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษาที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2544-2547

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยภาพรวม พบว่า รายงานการวิจัยมีความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอยู่ในระดับดี คือ มีคะแนนความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 39.47 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน นอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพมีคะแนนความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่างานวิจัยเชิงผสมผสาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.86 เมื่อพิจารณางานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงคุณภาพนำมีคะแนนความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่างานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำและแบบทวิภาคี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.88

สำหรับประเด็นที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่สามารถนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากมี 2 ประเด็น คือ การสรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับปัญหา/วัตถุประสงค์การวิจัยและการอภิปรายผลเชื่อมโยงงานวิจัยนี้กับผลงานวิจัยในอดีต สำหรับประเด็นที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่สามารถเขียนนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมี 3 ประเด็น คือ การเลือกเฟ้นคำหรือข้อความเพื่อนำมาใช้จัดหมวดหมู่ข้อมูล การเลือกเฟ้นตัวอย่างข้อมูล/สารสนเทศ และการตรวจสอบความเป็นตัวแทนของข้อมูล สำหรับประเด็นที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่สามารถนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางมี 5 ประเด็น คือ การใช้รหัสข้อมูล (coding) การปรับ/ลด/เพิ่ม/ข้อมูล การสร้างบทสรุป กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีความถูกต้อง สำหรับประเด็นที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่สามารถนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำมี 1 ประเด็น คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า สำหรับประเด็นที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่สามารถเขียนนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำมี 1 ประเด็น คือ การทำข้อสรุปชั่วคราว

สำหรับประเด็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่สามารถนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมี 2 วิธี คือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย และการวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยสามารถนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางมี 1 วิธี คือ การจำแนกชนิดข้อมูล ส่วนวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยสามารถนำเสนอโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำมี 1 วิธี คือ การเปรียบเทียบข้อมูล

2.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า รายงานการวิจัยมีความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านการลดทอนข้อมูล ด้านการแสดงผล และด้านการสรุปผล/ยืนยันผล พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17, 2.85 และ 3.33 ตามลำดับ โดยเพศหญิงมีคะแนนความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าเพศชาย สำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกมีคะแนนความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สำหรับสาขาวิชาวิจัยมีคะแนนความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ

สำหรับรูปแบบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีคะแนนความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่ารูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เมื่อพิจารณาวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน พบว่าวิธีวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงคุณภาพนำมีความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่าวิธีวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงคุณภาพนำและแบบทวิภาคี นอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยที่ใช้ระยะเวลาระยะเวลามากกว่า 4 เดือน มีคะแนนความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากที่สุด และงานวิจัยที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีคะแนนความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่างานวิจัยที่ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์

2.3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า รายงานการวิจัยมีความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย การจำแนกข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90, 3.23 และ 3.17 ตามลำดับ ยกเว้นการเปรียบเทียบข้อมูลที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 โดยเพศหญิงมีคะแนนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าเพศชาย สำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกมีคะแนนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่าวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สำหรับสาขาวิชาวิจัยมีคะแนนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ

สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพมีคะแนนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่างานวิจัยเชิงผสมผสาน เมื่อพิจารณาวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน พบว่าวิธีวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีมีความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำและเชิงคุณภาพนำ นอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยที่ใช้ระยะเวลามากกว่า 2 เดือน-3 เดือน มีคะแนนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากที่สุด และงานวิจัยที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีคะแนนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่างานวิจัยที่ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์

ตอนที่ 3 ผลการกำหนดความต้องการจำเป็นของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

สำหรับความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในด้านขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า รายงานการวิจัยในช่วงปี 2544-2547 ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความจำเป็นทุกด้าน (ยกเว้น ด้านการสรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผล) โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.253-1.422 ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูง รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (1.422) ลำดับที่ 2 คือ การทำข้อสรุปชั่วคราว (1.006) ลำดับที่ 3 คือ การเลือกเฟ้นตัวอย่างข้อมูล/สารสนเทศ แสดงว่ารายงานการวิจัยมีความต้องการจำเป็นควรได้รับการพัฒนาในด้านการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าอย่างเร่งด่วนมากกว่าด้านอื่น ๆ

สำหรับความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในด้านวิธีวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า รายงานการวิจัยในช่วงปี 2544-2547 ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความจำเป็นทุกด้าน โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.393-1.446 ซึ่งมีค่าค่อนข้างสูง รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การเปรียบเทียบข้อมูล (1.446) ลำดับที่ 2 คือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (1.288) ลำดับที่ 3 คือ การจำแนกชนิดข้อมูล (1.210) และลำดับที่ 4 คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (0.393) แสดงว่ารายงานการวิจัยมีความต้องการจำเป็นควรได้รับการพัฒนาในด้านการเปรียบเทียบข้อมูลมากกว่าวิธีวิเคราะห์ข้อมูลวิธีอื่น ๆ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ค่า $\chi^2 = 42.76$ ค่า $P = .65751$ ค่าองศาอิสระเท่ากับ 45 ดัชนีวัดความกลมกลืน $GFI = 0.95$ กับดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว $AGFI = 0.90$ ซึ่งเข้าใกล้ 1 และดัชนีกำลังสองของเศษที่เหลือ $RMR = 0.053$ มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมทางตรงที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (NEEDS) พบว่า ตัวแปรภูมิหลังของนักวิจัย (BACKGR) มีค่าอิทธิพลมากที่สุดเท่ากับ -0.48 รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรวิธีดำเนินการวิจัย (RES_MET) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -0.28 และตัวแปรลักษณะของรายงานการวิจัย (RES_CLS) มีค่าอิทธิพลมากที่สุดเท่ากับ -0.27 ตามลำดับ โดยตัวแปรสาเหตุ 3 ตัว อธิบายความแปรปรวนร่วมในตัวแปรความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (NEEDS) ได้ร้อยละ 39

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา โดยการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่ทำแล้วเสร็จในช่วงปี 2544-2547 ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 คุณลักษณะของรายงานการวิจัย ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ตอนที่ 3 ความต้องการจำเป็นของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา และตอนที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

1. ลักษณะของรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 124 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสาน (จำนวน 79 เรื่อง) และเป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำ (จำนวน 58 เรื่อง) และเป็นวิทยานิพนธ์ที่ผลิตโดยผู้วิจัยที่เป็นเพศหญิง เพราะนิสิตที่ศึกษาในระดับ

บัณฑิตศึกษาเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จึงทำให้วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ที่ผลิตโดยผู้วิจัยเพศหญิงมีสัดส่วนสูงกว่าผู้วิจัยที่เป็นเพศชาย รายงานการวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ที่เป็นเช่นนี้เพราะสัดส่วนระหว่างนิสิตปริญญาโทกับนิสิตปริญญาเอกแตกต่างกันมากโดยที่นิสิตปริญญาโทมากกว่าปริญญาเอก ดังนั้นจึงทำให้วิทยานิพนธ์ที่ผลิตโดยนิสิตปริญญาโทมีสัดส่วนสูงกว่าวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทเป็นวิทยานิพนธ์ของสาขาวิจัยการศึกษามากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะนิสิตในสาขาวิจัยการศึกษามีความเชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ ธาวิณี พลเยี่ยม (2547) ที่สังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2540-2545 รายงานการวิจัยส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาผู้เรียน และเป็นงานวิจัยในระดับมัธยมศึกษามากกว่าระดับอื่น สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอันดับหนึ่ง

รายงานการวิจัยทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายกระบวนการมากที่สุด (ร้อยละ 56.45, 51.72 และ 60.00 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) ที่กล่าวว่าประเด็นการวิจัยที่ทำการศึกษามากที่สุดคือสภาพที่เกิดขึ้น แต่ความพยายามอธิบายสภาพที่เกิดขึ้นนั้นยังทำน้อย ดังนั้นประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยจะมีข้อจำกัด เพราะข้อมูลจากการวิจัยที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ปัญหาวิจัยในอนาคตจึงควรเน้นให้มีการศึกษาให้ลึกซึ้งกว่าเดิม

รายงานการวิจัยทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีการศึกษาทฤษฎีทางด้านจิตวิทยามากที่สุด (ร้อยละ 32.56, 46.67 และ 61.54 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับ นิสา ชูโต (2545) ที่กล่าวว่า ผู้ทำวิจัยทางการศึกษามาจากหลาย ๆ สาขาวิชา ส่วนใหญ่มีพื้นฐานจากสาขาจิตวิทยา สาขาพฤติกรรมศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์ จึงส่งผลให้งานวิจัยมีกระบวนการที่ต่างกัน สำหรับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยพบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมากที่สุดคือการบริหารและจัดการศึกษาที่เป็นเช่นนี้เพราะในระบบการศึกษาการบริหารนับว่ามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ธาวิณี พลเยี่ยม (2547) ที่กล่าวว่า การวิจัยทางการศึกษามีความจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อเป็นกรอบในการทำวิจัย

สำหรับการใช้คอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบในงานวิจัยเชิงคุณภาพ เท่านั้น มีเพียงร้อยละ 1.61 ซึ่งถือว่ามีจำนวนน้อยมาก จึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการพัฒนาส่งเสริมแก่ผู้วิจัยให้เข้าใจเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับ Welsh (2002) ที่กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยช่วยลดเวลาและทุนแรงของนักวิจัยได้เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังช่วยจัดระเบียบข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการเรียกใช้งาน

สำหรับการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง พบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองส่วนใหญ่เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งสอดคล้องกับ Zambo (2004) ที่มีการเสนอให้ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sample) เพราะการเลือกด้วยวิธีนี้ครอบคลุมแนวคิดและมุมมองของทฤษฎีที่กำลังจะเกิดจากข้อมูล (Grounded Theory) และสามารถหาข้อสารสนเทศในทุกๆ ด้านได้อย่างครบถ้วน

2. ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

รายงานการวิจัยส่วนใหญ่มีความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.47 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน

2.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านการลดทอนข้อมูล ด้านการแสดงข้อมูล และด้านการสรุปผล/ยืนยันผล พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17, 2.85 และ 3.33 ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย การจำแนกข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90, 3.23 และ 3.17 ตามลำดับ ยกเว้นการเปรียบเทียบข้อมูลที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25

นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์ข้อมูล เพศหญิงมีคะแนนความเหมาะสมมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัตรศิริ ปิยะพิมลพิสิทธิ์ (2549) ที่สังเคราะห์วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่าวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ผลิตโดยผู้วิจัยที่เป็นเพศหญิง และวิทยานิพนธ์ที่ผลิตโดยเพศหญิงมีคุณภาพของงานวิจัยมากกว่าเพศ

ชาย สำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกมีความเหมาะสมมากกว่าวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ซึ่งสอดคล้องกับ ธาวิณี พลเยี่ยม (2547) ที่กล่าวว่าการศึกษาในระดับปริญญาเอกต้องใช้ระยะเวลา และในการศึกษาวิจัยมีการใช้วิธีวิทยาการวิจัยขั้นสูง ประกอบกับความรู้ความสามารถของนักวิจัยได้รับการพัฒนาและมีความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยมากขึ้น จึงส่งผลให้คุณภาพงานวิจัยสูงขึ้น ส่วนรายงานการวิจัยที่ผลิตโดยสาขาวิชาศึกษามีความเหมาะสมมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมลว่องวานิช (2541) ที่กล่าวว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษามีความรู้ด้านการวิจัยมากกว่า เพราะได้รับการพัฒนามาโดยเฉพาะทาง และรูปแบบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีความเหมาะสมมากกว่ารูปแบบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน ซึ่งสอดคล้องกับ นิศา ชูโต (2545) ที่กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพเน้นข้อมูลรายละเอียด ครอบคลุม ครอบคลุม มีทั้งการพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลด้านคุณภาพ เจาะลึก มีมุมมองจากด้านต่าง ๆ

3. ความต้องการจำเป็นของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

ความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยทางการศึกษา เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีความต้องการจำเป็นด้านการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเพื่อยืนยันผลสรุปของการวิจัยมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 1.422$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิศา ชูโต (2545) ซึ่งกล่าวว่า บทสรุปที่น่าเชื่อถือต้องมีการยืนยันผลสรุปของการวิจัย ด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า โดยการนำผลสรุปวิจัยตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบความแตกต่าง/คล้ายคลึงข้อสรุปของนักวิจัย และจากแนวคิดของ สุภางค์ จันทวานิช (2545) เกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อหาความเชื่อถือได้ของข้อมูล และเทคนิควิธีการพิสูจน์บทสรุปเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อสรุป โดยการใช่วิธีการตรวจสอบสามเส้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Zambo (2004) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล และสามารถยืนยันผลได้ โดยการเสนอแนะให้ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า ต่างๆ เช่น ตรวจสอบแนวคิด สมมุติฐาน เปรียบเทียบกับงานวิจัยของคนอื่นที่ทำเรื่องคล้ายคลึงกัน บันทึกสาเหตุและเหตุผล

ส่วนความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีความต้องการจำเป็นด้านการเปรียบเทียบข้อมูลมากที่สุด ($PNI_{Modified} = 1.446$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Agar (1986) ที่กล่าวถึง นักวิจัยชาติพันธุ์วรรณาให้ความสำคัญกับการเปรียบเทียบข้อมูล การทำความเข้าใจต้องเน้นการเชื่อมโยง ซึ่งจุดสำคัญอยู่ที่การเปรียบเทียบข้อมูล เพราะจะทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลและ

การค้นหาแบบแผนถูกปรับแล้วปรับอีกจนเกิดความเข้าใจ จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัย จำนวน 124 เรื่อง พบว่ารายงานการวิจัยที่ใช้วิธีเปรียบเทียบข้อมูลมีจำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.90 ซึ่งถือว่ามีจำนวนที่น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูล จะกระทำได้อาจต้องมีข้อมูลที่ละเอียดและครอบคลุมพอสมควรในแนวคิดหรือกรอบของการวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สุภางค์ จันทวานิช (2545) ที่กล่าวว่า การเปรียบเทียบข้อมูล จะต้องทำจากการบันทึกข้อมูลที่เขียนขึ้นจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเจาะจง ไม่ใช่จากการสังเกตทั่วไปหรือการสัมภาษณ์ในขั้นสร้างความสัมพันธ์ในระยะต้นของการวิจัย เท่านั้น แต่บันทึกข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วยการเปรียบเทียบได้ดีต้องเป็นบันทึกที่ละเอียด ครอบคลุม

4. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัย ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักวิจัย (BACKGR) ปัจจัยด้านลักษณะของรายงานการวิจัย (RES_CLS) และปัจจัยด้านวิธีดำเนินการวิจัย (RES_MET) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุดังกล่าว คือ ใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา แสดงในแผนภาพที่ 2.8 ในบทที่ 2

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทางการศึกษา (NEEDS) สรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลได้ว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (NEEDS) มากที่สุด คือ ตัวแปรภูมิหลังของนักวิจัย (BACKGR) รองลงมาคือ วิธีดำเนินการวิจัย (RES_MET) และลักษณะของรายงานการวิจัย (RES_CLS) ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังของนักวิจัย (BACKGR) วัดได้จากสาขาวิชา (MAJOR) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธาวิณี พลเยี่ยม (2547) ที่พบว่ารายงานการวิจัยที่ผลิตโดยนักวิจัย สาขาวิจัยการศึกษามีคุณภาพของรายงานการวิจัยสูงกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ และสอดคล้องกับการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ ระหว่าง

สาขาวิชาวิจัยกับสาขาอื่นๆ มีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสาขาอื่นๆมีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสูงกว่าสาขาวิชาวิจัย

4.2 ปัจจัยในด้านวิธีดำเนินการวิจัย (RES_MET) วัดได้จากระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย (TIME) และการใช้คอมพิวเตอร์ (COMP) ซึ่งสอดคล้องกับ นิตา ชูโต (2545) ที่กล่าวว่านักวิจัยควรจะอยู่ในสนามเป็นระยะเวลาสั้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเพียงพอ และครอบคลุมประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา สามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Wickham และ Woods (2005) ที่พบว่าผลสะท้อนกลับของยุทธวิธีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (CAQDAS) ในกระบวนการจัดการข้อมูลและการรายงานการวิจัย ซึ่งนักวิจัยให้ความสนใจในการใช้ CAQDAS เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากโปรแกรมมีประสิทธิภาพในการทำงานและยังช่วยในการสนับสนุนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้เป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ ระหว่างการใช้คอมพิวเตอร์และไม่ใช้คอมพิวเตอร์ ที่พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิทยานิพนธ์ที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์มีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสูงกว่าวิทยานิพนธ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์

4.3 ปัจจัยด้านลักษณะของรายงานการวิจัย (RES_CLS) วัดได้จากประเภทของงานวิจัย (TYPE) และรูปแบบวิธีวิจัย (DSGNMET) ซึ่งสอดคล้องกับ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล วงศ์วานิช (2541) ที่พบว่างานวิจัยที่ผลิตโดยผู้วิจัยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกมีคะแนนคุณภาพงานวิจัยมากกว่าผู้วิจัยที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และสอดคล้องกับ ธาวิณี พลเยี่ยม (2547) ที่พบว่าตัวแปรประเภทของงานวิจัยส่งผลต่อคุณภาพงานวิจัยในทางบวก โดยตัวแปรประเภทงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกส่งผลให้คุณภาพงานวิจัยสูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ธาวิณี พลเยี่ยม (2547) ที่พบว่ารายงานการวิจัยที่มีการใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีคุณภาพของงานวิจัยอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนาพร ไกรถาวร (2545) ที่กล่าวว่า ผู้วิจัยควรนำเอาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาร่วมศึกษา เพราะหากใช้วิธีการเชิงปริมาณทำการศึกษาแต่เพียง

อย่างเดียวยังจะทำให้ไม่ได้รายละเอียดที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จของงานวิจัย และสอดคล้องกับการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ระหว่างวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทกับระดับปริญญาเอก ที่พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสูงกว่าสูงกว่าปริญญาเอก

และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพกับวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ที่พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิทยานิพนธ์ที่ใช้รูปแบบวิธีวิจัยเชิงผสมผสานมีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสูงกว่าวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการวิจัยที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านเพศของนักวิจัย (SEX) ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (NEEDS) เนื่องจากตัวแปรด้านเพศ พบว่ารายงานการวิจัยส่วนใหญ่ผลิตโดยนิสิตเพศหญิงร้อยละ 72.58 แต่เพศชายมีเพียงร้อยละ 27.42 ซึ่งสัดส่วนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับการเปรียบเทียบความแตกต่างของความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ระหว่างนักวิจัยเพศชายและหญิง ที่พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการจำเป็นด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความจำเป็นด้านความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในส่วนของการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเชิงผสมผสาน ผู้วิจัยคัดเลือกมาเฉพาะในส่วนที่มีการใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพเท่านั้นทำให้ข้อมูลหรือข้อค้นพบขาดความสมบูรณ์ โดยงานวิจัยเชิงผสมผสานมีทั้งแบบทวิภาคีและแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำและที่ใช้เชิงคุณภาพนำ แต่เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสานแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำจึงส่งผลทำให้ความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งในขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลต่ำกว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นในการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเชิงผสมผสานในอนาคต ควรระมัดระวังในเรื่องการคัดเลือกงานวิจัยมาสังเคราะห์ในการพิจารณาว่ารายงานการวิจัยเรื่องใดใช้วิทยาการวิจัยแบบผสมผสานนั้น สิ่งแรกให้พิจารณา

จากปัญหาการวิจัยหรือวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก แล้วจึงพิจารณาวิธีวิทยาการวิจัยที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยนั้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยทางการศึกษา ควรประกอบด้วยความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การลดทอนข้อมูล 2) การแสดงข้อมูล และ 3) การสรุปผล/ยืนยันผล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เหมาะสม ได้แก่ 1) การวิเคราะห์แบบอุปนัย 2) การจำแนกชนิดข้อมูล 3) การเปรียบเทียบข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนั้นควรส่งเสริมให้นักวิจัยแสดงรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งมีหลักฐานอ้างอิงแสดงให้เห็นทุกขั้นตอนได้ และส่งเสริมให้มีการใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 วิธี เพื่อเพิ่มคุณภาพของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยทางการศึกษาต่อไปในอนาคต

2. ความเหมาะสมของขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีความต้องการจำเป็นในขั้นตอนการสรุปผล/ยืนยันผลด้านการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเพื่อยืนยันผลสรุปของการวิจัยมากที่สุด จึงควรส่งเสริมให้นักวิจัยมีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล รวมทั้งการตีความสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับความจริงระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความเชื่อถือและไว้วางใจในคุณภาพของการวิจัยให้มากยิ่งขึ้น

3. ความเหมาะสมของวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีความต้องการจำเป็นด้านการเปรียบเทียบข้อมูลมากที่สุด และนอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคี และแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำและเชิงคุณภาพนำส่วนใหญ่ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลน้อยที่สุด ดังนั้นในอนาคตน่าจะมีการส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบข้อมูลให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้มีการใช้วิธีข้อมูลที่หลากหลายเพื่อเพิ่มคุณภาพของงานวิจัย รวมทั้งควรเลือกใช้วิธีวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์

4. จากผลการวิจัย พบว่ารายงานการวิจัยเชิงคุณภาพมีความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งขั้นตอนการวิเคราะห์และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่างานวิจัยเชิงผสมผสานแบบทวิภาคีหรือแบบนำ-แบบรองที่ใช้เชิงปริมาณนำและเชิงคุณภาพนำ ดังนั้นรายงานการวิจัยเชิงผสมผสานควรมีการส่งเสริมด้านวิธีดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล ขั้นตอนการ

วิเคราะห์ข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีวิทยาการที่ใช้โดยแยกเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

5. จากผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยเชิงคุณภาพที่เหมาะสมมีระยะเวลาในการวิจัยมากกว่า 4 เดือน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้ผู้สนใจในการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพอยู่ในภาคสนามเป็นระยะเวลานาน เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเพียงพอ และครอบคลุมประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การตอบปัญหาการวิจัยได้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาของสถาบันการศึกษาแห่งอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อความรู้ที่กว้างขึ้นและเป็นประโยชน์แก่นักวิจัยที่จะนำเอาสารสนเทศที่ได้ไปพัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต่อไปในอนาคต